

P O S T A N O W I E N I E

Dnia 3 kwietnia 2024 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Boniecki

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 3 kwietnia 2024 r. w Krakowie

sprawy z wniosku Bernarda Stawiarskiego

przy uczestnictwie Stanisława Kuzaka

o wydanie orzeczenia w trybie art. 111 §1 kodeksu wyborczego

na skutek zażalenia uczestnika

na postanowienie Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 14 marca 2024 r. sygn. akt I Ns 77/24

p o s t a n a w i a: oddalić zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z 14 marca 2024 r. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu: 1) zakazał uczestnikowi Stanisławowi Kuzakowi rozpowszechniania nieprawdziwych informacji o defraudacji pieniędzy mieszkańców oraz uprawianiu nielegalnego procederu przez Bernarda Stawiarskiego i rzekomym wykorzystywaniu publicznych pieniędzy przez Bernarda Stawiarskiego na finansowanie kampanii swojej i swojej córki, a także wykorzystywaniu

pracowników Urzędu Gminy Chełmiec w godzinach pracy do montowania banerów wyborczych z wizerunkiem wójta i jego córki, a także wykorzystywaniu publicznych zasobów do prywatnych celów wyborczych; 2) nakazał uczestnikowi Stanisławowi Kuzakowi usunięcie z portalu społecznościowego Facebook z profili: Stanisław Kuzak, Gmina Chełmiec „Bez Picu”, Forum Mieszkańców Gminy Chełmiec: a) komentarza skierowanego do Pauli Silarow i Stanisława Góry; b) posta ze zdjęciem X PRACOWNICY GMINY MONTUJĄ BANNERY OBECNEGO WÓJTA I JEGO CÓRKI X W CZASIE PRACY ZA KTÓRĄ PŁACĄ MIESZKAŃCY GMINY! CZY TAK TO POWINNO WYGLĄDAĆ? z logiem Sprawiedliwa GMINA Stanisława Kuzaka wraz z zamieszczonym powyżej tekstem i komentarzami na profilu o nazwie Stanisław Kuzak-Kandydat na Wójta Gminy Chełmiec; c) posta ze zdjęciem X PRACOWNICY GMINY MONTUJĄ BANNERY OBECNEGO WÓJTA I JEGO CÓRKI X W CZASIE PRACY ZA KTÓRĄ PŁACĄ MIESZKAŃCY GMINY! CZY TAK TO POWINNO WYGLĄDAĆ? z logiem Sprawiedliwa GMINA Stanisława Kuzaka wraz z zamieszczonym powyżej tekstem i komentarzami udostępnionego przez Stanisława Kuzaka na profilach: Stanisław Kuzak, Gmina Chełmiec „Bez Picu”, Forum Mieszkańców Gminy Chełmiec; 3) nakazał uczestnikowi Stanisławowi Kuzakowi zamieszczenie na portalu Facebook na profilu uczestnika o nazwie Stanisław Kuzak-Kandydat na Wójta Gminy Chełmiec i na udostępnionych przez niego profilach: Stanisław Kuzak, Gmina Chełmiec „Bez Picu” i Forum Mieszkańców Gminy Chełmiec oświadczenia o treści: *„Ja Stanisław Kuzak kandydat na Wójta Gminy Chełmiec z ramienia Komitetu Wyborczego Wyborców Sprawiedliwa Gmina oświadczam, że NIEPRAWDZIWE są rozpowszechniane przeze mnie informacje o defraudacji pieniędzy mieszkańców oraz uprawianiu nielegalnego procederu przez Bernarda Stawiarskiego i rzekomym wykorzystywaniu publicznych pieniędzy przez Bernarda Stawiarskiego na finansowanie kampanii swojej i swojej córki, a także wykorzystywaniu pracowników Urzędu Gminy Chełmiec w ich godzinach pracy do montowania banerów wyborczych z wizerunkiem wójta i jego córki, a także korzystaniu z publicznych zasobów do prywatnych celów wyborczych”*; 4) nakazał uczestnikowi Stanisławowi Kuzakowi przeproszenie wnioskodawcy Bernarda Stawiarskiego na portalu społecznościowym Facebook na profilu uczestnika o nazwie Stanisław Kuzak - Kandydat na Wójta Gminy Chełmiec i na udostępnionych przez niego profilach: Stanisław Kuzak, Gmina Chełmiec „Bez Picu” i Forum Mieszkańców Gminy Chełmiec poprzez złożenie i zamieszczenie oświadczenia przez 14 dni od daty prawomocności przedmiotowego orzeczenia, o następującej treści: *„Ja Stanisław Kuzak, kandydat na Wójta Gminy Chełmiec z ramienia Komitetu Wyborczego Wyborców Sprawiedliwa Gmina przepraszam Pana Bernarda Stawiarskiego za to, że w kampanii wyborczej na Wójta Gminy Chełmiec w dniu 7 marca 2024r. na moim profilu o nazwie Stanisław Kuzak-Kandydat na Wójta Gminy Chełmiec i udostępnionych przeze mnie profilach: Stanisław Kuzak, Gmina Chełmiec „Bez Picu” i Forum Mieszkańców Gminy Chełmiec podałem nieprawdziwe informacje o defraudacji pieniędzy mieszkańców oraz uprawianiu nielegalnego procederu przez Bernarda Stawiarskiego i rzekomym wykorzystywaniu publicznych pieniędzy przez Bernarda Stawiarskiego na finansowanie kampanii swojej i swojej córki, a także wykorzystywaniu pracowników Urzędu Gminy Chełmiec w ich godzinach pracy do montowania banerów wyborczych z wizerunkiem wójta i jego córki, a także korzystania z publicznych zasobów do prywatnych celów wyborczych”*; 5) oddalił wnioski w pozostałym zakresie oraz zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawcy koszty postępowania (pkt 6).

Sąd pierwszej instancji w oparciu o ustalenia faktyczne zaprezentowane w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia (k. 44-45) doszedł do przekonania, że zostały spełnione wszystkie przesłanki, warunkujące udzielenie wnioskodawcy ochrony na podstawie art. 111 §1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (t. jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 2408, dalej: kodeks wyborczy). Dołączony do wniosku materiał dowodowy w postaci wydruków ze stron internetowych stanowi materiał wyborczy. Zapisy na stronach internetowych prowadzonych przez uczestnika wiążą się bezpośrednio z obecnie zarządzonymi wyborami, w których wnioskodawca i uczestnik kandydują na stanowisko Wójta Gminy Chełmiec. Spełniony jest też warunek formalny uznania osnowy przedmiotowych dowodów za materiał wyborczy w rozumieniu art. 109 §2 kodeksu wyborczego. Uczestnik jako kandydat na Wójta Gminy Chełmiec z ramienia Komitetu Wyborczego Wyborców Sprawiedliwa Gmina, zabierając głos w kampanii wyborczej i będąc kontrkandydatem, jest osobą zaangażowaną bezpośrednio w proces wyborczy. Wpisy uczestnika stanowią agitację wyborczą w rozumieniu art. 105 kodeksu wyborczego. Wypowiedzi uczestnika są nieprawdziwe. Pozostają w związku z trwającą kampanią, a co za tym idzie mogą mieć wpływ na wynik głosowania. Stwierdzenia o rzekomej defraudacji pieniędzy mieszkańców oraz związanego z tym nielegalnego procederu, wskazywanie finansowania przez wnioskodawcę kampanii jego i jego córki ze środków gminnych, a także wykorzystywanie pracowników Urzędu Gminy Chełmiec w ich godzinach pracy do montowania banerów wyborczych, oparte zostały wyłącznie na subiektywnych przekonaniach uczestnika. Z dołączonych przez wnioskodawcę oświadczeń Sekretarza Urzędu Gminy oraz Dyrektora Jednostki Komunalnej i Mieszkaniowej w Chełmcu wynika, że pracownicy tych jednostek nie byli zaangażowani w czasie pracy w wywieszanie banerów wyborczych.

Postanowienie powyższe w zakresie pkt. 1-4 oraz 6 zaskarżył zażaleniem uczestnik, wnosząc o jego zmianę poprzez oddalenie wniosku, ewentualnie uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Skarżący zarzucił: 1) błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na niezgodnym z prawdą przyjęciu przez Sąd Okręgowy, że Bernard Stawiarski nie wykorzystywał ani pracowników Urzędu Gminy w Chełmcu ani funduszy gminnych na swoją kampanię wyborczą czy też kampanię swojej córki oraz stwierdzenia o rzekomej defraudacji pieniędzy mieszkańców oraz związanego z tym nielegalnego procederu, a to poprzez wskazywanie finansowania przez Bernarda Stawiarskiego kampanii jego i jego córki ze środków gminnych, a także wykorzystywania pracowników Urzędu Gminy Chełmiec w ich godzinach pracy do montowania banerów wyborczych oparte zostały wyłącznie na subiektywnych przekonaniach uczestnika, co miało bezpośredni wpływ na treść wydanego orzeczenia, bowiem skutkowało uznaniem przez Sąd Okręgowy, że uczestnik podał nieprawdziwe informacje, co daje podstawę do orzeczenia środków przewidzianych w art 111 ust. 1 kodeksu wyborczego; 2) naruszenie art. 111 ust. 1 pkt 3 oraz 5 kodeksu wyborczego w zw. z art. 111 ust. 4 zdanie 1 i 2 kodeksu wyborczego, poprzez nakazanie uczestnikowi zamieszczenia sprostowania i przeprosin na jego portalach w mediach społecznościowych, gdy tymczasem z art. 111 ust. 4 zdanie 2 wynika, że orzeczenie sprostowania i przeprosin powinny być nakazane w prasie w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe.

Skarżący wniósł jednocześnie o przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków, przesłuchania stron oraz dokumentów, których jednak nie dołączył do zażalenia (z wyjątkiem karty szpitalnej informacyjnej), domagając się ich zażądania przez Sąd od wskazanych podmiotów.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie zauważyć należy, że wszelkie zgłoszone przez uczestnika w wywiezionym środku odwoławczym wnioski dowodowe podlegały pominięciu jako spóźnione w rozumieniu art. 381 k.p.c. w zw. z art. 397 §3 k.p.c. w zw. z art. 13 §2 k.p.c. w zw. z art. 111 §2 kodeksu wyborczego. Skarżący nie uprawdopodobnił w wystarczającym stopniu, że zgłaszane przez niego dowody nie mogły zostać zaoferowane na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego. Pomijając nawet zapis art. 111 §2 kodeksu wyborczego, zgodnie z którym sąd może rozpoznać sprawę także w przypadku usprawiedliwionej nieobecności wnioskodawcy lub uczestnika postępowania, którzy o terminie rozprawy zostali prawidłowo powiadomieni, zauważyć wypada, że Sąd Okręgowy po powzięciu wiadomości o pobycie uczestnika w szpitalu, odroczył rozprawę do dnia następnego (14 marca 2024 r.), celem umożliwienia uczestnikowi zajęcia stanowiska. Jak wynika z treści załącznika do zażalenia, uczestnik przebywał na SOR szpitala w Brzesku w dniu 13 marca 2024 r. w godzinach 13.18 – 15.52. Twierdzenia z kolei, że z uwagi na pogorszenie zdrowia uczestnik nie mógł stawić się na rozprawie w dniu 14 marca 2024 r., pozostały całkowicie gołosłowne.

Nietrafiony okazał się zarzut błędów w ustaleniach faktycznych, który nie został w ogóle wsparty jakakolwiek argumentacją. Sąd pierwszej instancji szczegółowo wyjaśnił, na podstawie jakich dowodów ustalił stan faktyczny przyjęty za podstawę rozstrzygnięcia, a uczestnik w zażaleniu nie podważył skutecznie oceny dowodów, które Sąd wziął pod uwagę, dokonując tych ustaleń. Pamiętać przy tym należy, że to na uczestniku spoczywał ciężar wykazania, że zamieszczone przez niego informacje, których treści nie kwestionował, były prawdziwe. Jakkolwiek bowiem nie wynika to wprost z art. 111 kodeksu wyborczego, przewidziana w jego przepisach ochrona kandydata w wyborach zaliczana jest do szeroko rozumianej ochrony dóbr osobistych, a co za tym idzie pozwala na stosowanie art. 24 k.c. Wobec powyższego, Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji w całości i przyjął je za własne.

Zaskarżone postanowienie nie narusza także przepisów prawa materialnego, albowiem w pełni zgodzić należy się z Sądem Okręgowym odnośnie do urzeczywistnienia się przesłanek, o których mowa w art. 111 §1 kodeksu wyborczego, z których skarżący – bezskutecznie zresztą – kwestionował wyłącznie nieprawdziwość podanych przez niego informacji.

Niesłusznie uczestnik zarzucił naruszenie art. 111 §1 pkt. 3 i 5 w zw. z art. 111 §4 zd. 2 kodeksu wyborczego. Zaproponowana przez skarżącego interpretacja powyższych przepisów jest nie do pogodzenia z celem regulacji opisaną w art. 111 kodeksu wyborczego oraz

wykładnią systemową norm kodeksu wyborczego oraz regulujących ochronę dóbr osobistych. W kontekście art. 111 §1 kodeksu wyborczego nie może budzić żadnych wątpliwości, że ustawodawca chroni kandydata przed rozpowszechnianiem nieprawdziwych dotyczących go informacji w każdy sposób, a nie tylko w prasie. Podążając za tokiem rozumowania autora zażalenia, opublikowanie sprostowania czy przeprosin byłoby możliwe wyłącznie w prasie, nawet gdyby do rozpowszechnienia nieprawdziwej informacji miało dojść np. na kilkuosobowym spotkaniu wyborczym. Racjonalne wydaje się przyjęcie w takiej sytuacji, że żądanie przeprosin w takim przypadku w prasie, nie spełniałoby przesłanki adekwatności środka ochrony względem sposobu naruszenia dobra osobistego. Analogiczna sytuacja zachodzi w rozpoznawanej sprawie. Nakazanie sprostowania i przeprosin w prasie, w sytuacji gdy do naruszenia dobra kandydata doszło w mediach społecznościowych, całkowicie wypacza sens udzielanej ochrony prawnej, chociażby z uwagi na często odmienne kręgi odbiorców. W konkluzji stwierdzić należy, że art. 111 ust. 4 kodeksu wyborczego nie wyklucza zamieszczenia sprostowania nieprawdziwej informacji czy przeprosin w innym miejscu niż prasa, a reguluje jedynie w zdaniu drugim sposób publikacji, o ile następuje ona właśnie w prasie.

Niezależnie od tego zwrócić należy uwagę na szerokie ujęcie definicji prasy w art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. Prawo prasowe (t. jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 1914), która nie wyklucza publikacji materiałów prasowych także poprzez media społecznościowe.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podst. art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 §3 k.p.c. w zw. z art. 13 §2 k.p.c. w zw. z art. 111 §2 kodeksu wyborczego orzekł jak w sentencji.